

Forord

I 1999 fik Danmark sin første børnekulturpolitiske redegørelse "Børn og Kultur". Redegørelsen bygger på de politiske tendenser og prioriteringer der har været, og som bl.a. er kommet til udtryk i diverse centrale handlingsplaner og hensigtserklæringer på børneområdet i de sidste 10-15 år.

I redegørelsen opstilles en række generelle hovedmål, der samlet skal opfyldes af alle relevante samfundssektorer og institutioner, samt en række delmål, der skal opfyldes af specifikke sektorer og institutionsområder. Programmet skal løbe indtil år 2003, og de erfaringer man drager skal bidrage til at udvikle en børneorienteret kulturpolitik på centralt og lokalt plan. "Børn og Kultur" henvender sig altså direkte til de institutioner og de voksne, der skaber rammer og muligheder i børns liv lokalt og på landsplan. Folkebiblioteket og dets personale er udpeget som aktører.

Dette nummer af Biblioteksarbejde har sit udgangs- og omdrejningspunkt i redegørelsen "Børn og Kultur". Årsagerne bag, konsekvenserne af, visionerne og mulighederne i redegørelsen.

Next Generation Forum er et globalt projekt, der skal gøre børns kreativitet og læring til centralt omdrejningspunkt for samfundsudviklingen i det 21. århundrede. Next Generation Forum er et verdensomspændende samlingspunkt for den nyeste

viden og mest innovative kræfter på børneområdet, og her har man sat en helt ny dagsorden for børns udvikling. Projektet er udviklet i 1998 i et samarbejde mellem Huset Mandag Morgen Strategisk Forum og LEGO Company. Strategisk Forum fungerer som sekretariat og analyseenhed for Next Generation Forum. Eva Harpøth Johannesen arbejder som analytiker og projektleder tilknyttet projektet Next Generation Forum i tænketanken Mandag Morgen Strategisk Forum. Hun er uddannet fra SPRØK-uddannelsen ved Handelsskolen i København med speciale i organisations læring og brug af viden, og har tidligere arbejdet på andre publikationer i Huset Mandag Morgen indenfor skole-, IT- og børneområdet. Eva Harpøth Johannesens artikel *Børn i det kreative samfund* handler om det kreative samfund og de kompetencer der her er i centrum, og hvordan børn sikres de kreative lærings- og udfoldelsesmuligheder, som bl.a. fremtidens vidensbaserede velfærdssamfund afhænger af. Regeringens børnekulturpolitiske redegørelse rummer mange af de elementer som det kreative samfund fordrer.

De politiske tendenser og prioriteringer redegørelsen "Børn og Kultur" opsummerer, f.eks. ambitionen om at skabe helhed i børns liv, har allerede skabt ny præcedens rundt om i kommunerne. Her har man brudt med standardtænkningen på børneområdet. Bjarne Pedersen er direktør

tør i Børne- og Ungeforvaltningen i Helsingør Kommune, medlem af Kulturrådet for børn, som har til opgave at gennemføre regeringens program "Børn og Kultur", og formand for den kommunale chefforening Børne- og Kulturchefforeningen siden 1993, samt medlem af Kommunernes Landsforenings kontaktudvalg vedr. børn og kultur. Han skriver i artiklen *Børnekulturen – i det kommunale servicesamfund* om det aktuelle kommunale børnekulturelle arbejde, og om hvordan de centrale visioner og politikker indvirker og har indvirket på den kommunale praksis på børneområdet – også i forhold til kommunernes øvrige visioner og ambitioner om servicering af borgerne. Den kvantitative og kvalitative udvikling af kommunernes velfærdsservice gør, at kommunalbestyrelserne i disse år i højere grad optræder som garant for helhedssynet i lokalsamfundene i forhold til kompetence- og ressourcefordeling. Bjarne Pedersen giver et bud på, hvordan det lokale folkebibliotek må og konkret kan forholde sig til denne situation.

Folkebibliotekerne har gennem de seneste år fået markant nye pejlinger i det børnekulturelle arbejde. Pernille Scholtz, børnebibliotekar og cand. mag. i børne- og ungdomskultur, skriver i artiklen *Børnebiblioteket og de nye omverdensforventninger* om de årsager i børn og unges livsvilkår, der ligger til grund for de nye pejlinger på børnebiblioteksområdet. Der er sket et skift i barndomsparadigmet og derfor har også omverdensforventninger til børnebiblioteket meget naturligt ændret sig. Folkebibliotekssektoren har med redegørelsen "Børn og Kultur" fået nye centralt angivne fælles handlingsanvisninger og målsætninger på børneområdet, bl.a. til at sikre børnebiblioteket en central plads i det fremtidige børnekulturelle landskab. Men samtidig med, at man har fået nye og mere klare fælles retningslinier, er der også politisk nogle forstærkede forventninger til både børnebibliotekerne og det samlede folkebiblioteksvæsen. De kvantitative udlåns- og besøgstal som man traditionelt har brugt som barometer for succes indenfor biblioteksverdenen må nu suppleres med andre og mere kvalitative barometre, som f.eks. hvorvidt det enkelte folkebibliotek søger at efterleve de politiske målsætninger på det børnekulturelle område, og dermed opfylder de nye forventninger og krav, omverdenen stiller.

Bente Buchhave, bibliotekskonsulent og tidligere formand for Kulturens Børn, skriver i artiklen *Implementering af redegørelsen Børn og Kultur: en udfordring for folkebiblioteket som institution, bibliotekets ledelse og personalet* hvad biblioteket som institution og bibliotekslederne konkret kan og skal gøre nu. Artiklen er en udbygning af en tale som Bente Buchhave holdt på Bibliotekslederforeningens årsmøde i marts 2000. Udgangspunkt tages i redegørelsen, men fokus er visioner, mål og delmål for folkebibliotekerne i den kommende fireårige planperiode, hvor bibliotekslederne spiller en central rolle i at give en kulturel udviklingsgaranti til alle børn. Visionen er bl.a., at bibliotekspersonalet udvikler sig til engagerede historiefortællere, der afslører biblioteksiden på vidt forskellige arenaer og sammen med mange forskellige alliancepartnere. Strategien er at motivere bibliotekarne til at blive kulturnauter, der medvirker til at kvalificere og perspektivere sager på tværs af fag.

Da redegørelsen blev offentliggjort i 1999, var ansvaret for implementeringen af "Børn og Kultur" fordelt mellem Kulturrådet for børn og et net af lokale koordinatore, der kunne være hjemmehørende på folkebiblioteket. På denne baggrund iværksatte Biblioteksstyrelsen udviklingsprojektet "Børnekulturkonsulenter i centralbiblioteksregi", som har til formål at afdække folkebibliotekernes potentialer i det kulturelle udviklingsarbejde og i implementeringen af "Børn og Kultur", ud fra den holdning at det er afgørende, at folkebibliotekerne engagerer sig i dette arbejde. Projektet startede i februar 2000 og er etårigt. Projektet foregår i spændingsfeltet mellem det enkelte bibliotek, kommune, amt og stat. Det bygger på de ministerielle visioner i redegørelsen, men er lokalt forankrede projekter, der også medvirker til at placere det lokale folkebibliotek centralt i det kommunale børnekulturelle landskab. Ledende børnebibliotekar Jim Højbjerg, Biblioteket for Vejle By og Amt, og ledende børnebibliotekar Vibeke Tillemann, Ebeltoft Bibliotek, fungerer som børnekulturkonsulenter i to af de otte udvalgte regioner. I artiklen *Projekt børnekulturkonsulent* fortæller de to konsulenter om deres fokuspunkter som børnekulturkonsulent, og om hvordan de oplever situationen ude på folkebibliotekerne. Det handler om at skabe et ejerskab for udviklingsarbejdet,

og om at formalisere det veludbyggede børnekulturelle netværk, som allerede eksisterer uformelt blandt de lokale folkebiblioteker og de børnekulturelle miljøer.

Tidligere lektor ved Danmarks Biblioteksskole Svend Bruhns har skrevet en anmeldelse af en svensk doktorafhandling af Lars Seldén med titlen *Kapital och karriär: informationssökning i forskningens vardagspraktik*. Formålet med doktorafhandlingen har været at "studere og reflektere over samfundsvidenskabelige forskeres adfærd når de skal skaffe sig information til deres praksis". Begrebet "informationssøgningskarriere" introduceres af Seldén som en parallel til begrebet forskerkarriere uden at der nødvendigvis er en sammenhæng mellem disse to karrierer, selv om den første synes at være en vigtig forudsætning for den sidste. Det empiriske grundlag for afhandlingen

udgøres af interviews med en række forskere vedrørende deres informationssøgninger. Forfatterens introduktion af Bourdieus teorier som grundlag for biblioteks- og informationsvidenskabelig forskning diskuteres kritisk af Svend Bruhns, som mener at fagets gamle teoretiker Patrick Wilsons teori om to arter af bibliografisk "power" kunne have været lige så relevant at anvende i den gennemførte undersøgelse af forskeres informationssøgningskarrierer som 'symbolsk kapital' og 'social kapital' – af informationssøgningsart'. Svend Bruhns' omfattende viden om informationsvidenskaben, hans evne til at forholde sig kritisk til den ny forskning og hans formidling på velformuleret dansk gør ikke blot anmeldelsen læseværdig, men giver også lyst til at stifte nærmere bekendtskab med den præsenterede afhandling af en svensk kollega.